

*Załącznik nr 3 do Strategii działania Banku
Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej na
lata 2018-2020*

**STRATEGIA ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI
RYZYKA
W BANKU SPÓLDZIELCZYM W OSTROWI MAZOWIECKIEJ**

SPIS TREŚCI

1. Postanowienia ogólne.....	2
2. Podstawowe definicje.....	3
3. Istota i cel zarządzania ryzykiem.....	6
4. Organizacja zarządzania ryzykiem.....	8
5. Zasady zarządzania ryzykiem.....	10
6. Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka.....	12
7. Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem.....	13
8. Kontrola ryzyka.....	14
9. Postanowienia końcowe.....	14

Załączniki:

1. Załącznik 1: Strategia kapitałowa.
2. Załącznik 2: Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.
3. Załącznik 3: Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności.
4. Załącznik 4: Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
5. Załącznik 5: Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności.
6. Załącznik 6: Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym.

1. Postanowienia ogólne

§ 1

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej, zwany w dalszej części Bankiem, generuje ryzyko.

§ 2

Bank, działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.

§ 3

1. Bank w ramach oceny procesu szacowania adekwatności kapitałowej określa mapę ryzyk występujących w Banku w oparciu o analizę jakościowych i ilościowych kryteriów istotności ryzyk.
2. Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest **ryzyko kredytowe** oraz jego pochodne wymienione w Uchwale nr 258/2011 KNF oraz Dyrektywy 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r., zwanej dalej Dyrektywą, tj. ryzyko koncentracji, kontrahenta, rezydualne, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych. Jednocześnie w Banku występują inne rodzaje ryzyka takie jak:
 - 1) ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe,
 - 2) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
 - 3) ryzyko operacyjne,
 - 4) ryzyko płynności i finansowania,
 - 5) ryzyko braku zgodności,
 - 6) ryzyko kapitałowe (niewypłacalności), będące pochodną w/w ryzyk,
 - 7) ryzyko biznesowe,
 - 8) ryzyko bancassurance,
 - 9) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
 - 10) inne ryzyka uznane przez Bank za istotne, zgodnie z procedurą szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej, obowiązującą w Banku Spółdzielczym w Ostrowi Mazowieckiej.

§ 4

W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem Bank wprowadza regulację o nazwie „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Ostrowi Mazowieckiej”, zwaną w dalszej części opracowania Strategią.

Niniejsza Strategia jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii działania Banku.

§ 5

Niniejsza Strategia określa:

- 1) istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku,

- 2) rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem,
- 3) zasady zarządzania ryzykiem,
- 4) zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem, zawarte w strategiach szczegółowych (politykach długoterminowych), stanowiących załączniki do niniejszej Strategii.
- 5) zasady kontroli wewnętrznej i audytu.

§ 6

Przy opracowaniu niniejszej Strategii uwzględniono wytyczne wynikające z postanowień rekomendacji nadzorczych oraz zapisów ustawowych, w tym Dyrektywy 2013/36/UE oraz Rozporządzenia 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku oraz adekwatnością kapitałową (ryzyko niewypłacalności).

2. Podstawowe definicje

§ 7

Przyjęte w niniejszej Strategii pojęcia oznaczają:

- 1) **Rada Nadzorcza** – Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej;
- 2) **Zarząd** – Zarząd Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej;
- 3) **Komórka monitorująca ryzyko** - Zespół ds. Ryzyk, Analiz, Planowania i Sprawozdawczości Obowiązkowej;
- 4) **KK** – Komitet Kredytowy;
- 5) **audyt wewnętrzny/kontrola instytucjonalna** – kontrola poprawności i efektywności zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową, ocena mechanizmów kontroli wewnętrznej sprawowana przez Zespół ds. Kontroli Instytucjonalnej i Compliance lub odpowiednie służby Banku Zrzeszającego/ Jednostkę zarządzającą SOI;
- 6) **Bank Zrzeszający** – Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.;
- 7) **Pakiet CRD IV / CRR** – pakiet norm ostrożnościowych zawartych w Dyrektywie 2013/36/UE oraz w Rozporządzeniu 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r.;
- 8) **ryzyko istotne** – występujące w Banku ryzyka, uznane za istotne na podstawie obowiązującej procedury szacowania wymogu kapitałowego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Ostrowi Mazowieckiej, wymienione w Uchwale nr 258/2011 oraz w Pakiecie CRD IV /CRR;
- 9) **kryteria ilościowe i jakościowe** uznawania ryzyk za istotne zostały określone w procedurze szacowania wymogu kapitałowego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Ostrowi Mazowieckiej;
- 10) **ryzyko kredytowe** – jest to ryzyko niewywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat;
- 11) **ryzyko koncentracji** – ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy

podmiotów, w przypadku, których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:

- 1) pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - 2) tego samego sektora gospodarczego (branży),
 - 3) tego samego rodzaju zabezpieczenia,
 - 4) tego samego rodzaju instrumentu finansowego,
- 12) **ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe** – jest to ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut oraz ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 13) **ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** – ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z:
- 1) ryzykiem przeszacowania,
 - 2) ryzykiem bazowym,
 - 3) ryzyko opcji klienta,
 - 4) ryzyko krzywej dochodowości.
- 14) **ryzyko operacyjne** – jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji oraz ryzyka strategicznego, które jest związane z ryzykiem biznesowym;
- 15) **ryzyko płynności i finansowania** – jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat;
- 16) **ryzyko braku zgodności** - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania. Z uwagi na fakt, że Bank funkcjonuje na terenie jednego kraju, na określonym przez Statut obszarze oraz korzysta głównie z regulacji wzorcowych Banku Zrzeszającego – pomiar skutków tego ryzyka przeprowadza razem z ryzykiem operacyjnym;
- 17) **ryzyko rezydualne** – jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania. W Banku ryzyko rezydualne stanowi element polityki ryzyka kredytowego. Szczególnym przypadkiem ryzyka rezydualnego jest ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie;
- 18) **ryzyko nadmiernej dźwigni** – oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów;

- 19) **ryzyko wyniku finansowego** – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału;
- 20) **ryzyko biznesowe** – ryzyko wpływu zmian warunków makroekonomicznych na poziom pozostałych ryzyk oraz na adekwatność kapitałową. Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym;
- 21) **ryzyko kontrahenta** – ryzyko nie wywiązania się z umowy zwrotności środków podmiotu, w którego produkty Bank zainwestował wolne środki, pozostałe po zaspokojeniu akcji kredytowej. Bank zarządza ryzykiem kontrahenta, przeprowadzając ocenę kontrahenta w oparciu o zapisy Polityki (zasad) rachunkowości w części dotyczącej wyceny i tworzenia odpisu aktualizacyjnego na inne aktywa Banku;
- 22) **ryzyko bancassurance** – ryzyko łączenia produktów bankowych z ubezpieczeniowymi, badane w ramach oceny ryzyka kredytowego oraz ryzyka braku zgodności;
- 23) **identyfikacja ryzyka** – analiza, na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Metody i procedury identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami w Banku. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:
 - 1) gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
 - 2) wykorzystania dostępnych baz danych,
 - 3) generowania raportów dotyczących ryzyka,
 - 4) udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
 - 5) analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.
- 24) **miar/szacowanie ryzyka** - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku, ujęte w wewnętrznych procedurach;
- 25) **raportowanie ryzyka** - określenie formy i terminów przekazywania wewnętrznego sprawozdania o poziomie ryzyka, którego szczegółowość i częstotliwość sporządzania powinny być adekwatne do rodzaju i skali ponoszonego przez Bank ryzyka. Sprawozdanie powinno być dostępne dla właściwych pracowników w czasie wystarczającym do przeprowadzenia i podjęcia odpowiednich działań;
- 26) **limitowanie ryzyka** - określenie zasad ustalania i weryfikacji wewnętrznych limitów oraz wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za ich ustalanie i weryfikowanie;

Limity ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas tworzenia założeń do planu ekonomiczno-finansowych (sporządzania planu ekonomiczno-finansowego) oraz przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami.

Bank w swoich procedurach określa zasady postępowania w przypadku przekroczeń limitów, dopuszczalne sytuacje i skalę przekroczeń limitów oraz zasady ich weryfikacji.

- 27) **zarządzanie ryzykiem** – zorganizowany proces gromadzenia, udostępniania, analizy danych dotyczących identyfikacji, pomiaru i szacowania, monitorowania i kontrolowania danego rodzaju ryzyka oraz podejmowanie na jego podstawie działań o charakterze proceduralnym, organizacyjnym i wykonawczym, mających na celu redukcję ryzyka do akceptowanego poziomu oraz eliminowanie / ograniczanie negatywnych skutków ekspozycji na ryzyko. Systemy zarządzania ryzykami, przyjęte metody i założenia w Banku podlegają okresowemu przeglądowi;
- 28) **kontrolowanie ryzyka** - wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Banku oraz za badanie zgodności działania wszystkich jednostek Banku z regulacjami wewnętrznymi i nadzorczymi, jak również za informowanie o stwierdzonych nieprawidłowościach. Kontrola ryzyka sprawowana jest w dwóch obszarach:
- 1) pomiar ryzyka,
 - 2) kontrola wewnętrzna.
- 29) **testy warunków skrajnych** - zestaw różnych technik badawczych stosowanych głównie w celu określenia odporności sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku na wystąpienie wyjątkowych, niekorzystnych, ale możliwych wydarzeń (tzw. szoków rynkowych). Efektem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest tworzenie scenariuszy zachowań na wypadek ich wystąpienia (planów awaryjnych);
- 30) **tolerancja ryzyka** – poziom ryzyka, jaki zamierza ponieść Bank. Im większa tolerancja ryzyka Banku, tym więcej ryzyka zaakceptuje on w celu osiągnięcia korzyści finansowych ze swojej działalności;
- 31) **wskaźnik Dtl** - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia;
- 32) **wskaźnik LtV** – wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie.

3. Istota i cel zarządzania ryzykiem

§ 8

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

§ 9

W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. Bank ocenia ryzyko wynikające z działalności planowanej do podjęcia w przyszłości.

§ 10

W celu realizacji procesów wymienionych w § 9 w Banku realizowane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych

rodzajów ryzyka są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą.

§ 11

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR,
- 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE,
- 5) analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- 6) uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- 7) agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- 8) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej,
- 9) kontrola skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- 10) wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

§ 12

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

- 1) opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR,
- 2) opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku niniejszej Strategii, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i długookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym (ryzykiem biznesowym). Cele strategiczne, długookresowe w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawierają załączniki nr 1-6 do niniejszej Strategii,
- 3) określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku,
- 4) wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka,
- 5) opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku,

- 6) określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku,
- 7) bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku,
- 8) opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych,
- 9) organizacja systemu kontroli wewnętrznej i audytu.

4. Organizacja zarządzania ryzykiem

§ 13

1. Rada Nadzorcza i Zarząd, jako organy kolegialne dają rękojmię właściwego zarządzania ryzykiem. Ogólny skład organów Banku odzwierciedla odpowiednio szeroki zakres kompetencji (wyszkolenia, doświadczenia) tak, aby możliwy był odpowiedni nadzór nad ryzykiem.
2. Wszyscy członkowie organów poświęcają wystarczająco dużo czasu wykonywaniu swoich funkcji w Banku, a także analizom kwestii ryzyka.
3. Organy Banku biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.
4. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:
 - 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Komitet Kredytowy,
 - 4) Komitet ds. Zarządzania Ryzykami i Bezpieczeństwa Środowiska Teleinformatycznego,
 - 5) Komórka monitorująca ryzyko,
 - 6) Zespół ds. Kontroli Instytucjonalnej i Compliance,
 - 7) pozostali pracownicy Banku.

§ 14

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

- 1) **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko);

- 2) **Zarząd** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku;
- 3) **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu;
- 4) **Komitet Kredytowy** uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”;
- 5) **komórka monitorująca ryzyko** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 6) **Zespół ds. Kontroli Instytucjonalnej i Compliance** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Kontrola dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony jednostce zarządzającej systemem ochrony. Zespół opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku’
- 7) **Komitet ds. Zarządzania Ryzykami i Bezpieczeństwa Środowiska Teleinformatycznego** inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu ds. Zarządzania Ryzykami i Bezpieczeństwa Środowiska Teleinformatycznego w Ostrowi Mazowieckiej”.
- 8) **pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

5. Zasady zarządzania ryzykiem

§ 15

1. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje niniejsza Strategia oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Istotność poszczególnych ryzyk Bank określa na podstawie procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej, obowiązującej w Banku Spółdzielczym Ostrowi Mazowieckiej.
2. Bank dokonuje cyklicznej i incydentalnej (w przypadkach nagłej zmiany poziomu ryzyka) identyfikacji istotności ryzyka obciążającego działalność.
3. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, przy czym rozróżniane są następujące typy rodzajów ryzyka:
 - 1) trwale istotne – zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu (tworzy się dla nich odrębne polityki),
 - 2) wariantowo istotne - zidentyfikowane potencjalnie istotne rodzaje ryzyka, w tym ryzyka trudnomierzalne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je, jako istotne zgodnie z wewnętrznymi procedurami, tworzy się dla nich odrębne polityki w razie sklasyfikowania, jako istotne,
 - 3) nieistotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk do momentu sklasyfikowania, jako istotne,
 - 4) niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka - niemonitorowane i nie podlegające zarządzaniu.
4. Profil ryzyka Banku określony jest w „Mapie ryzyka”, przyjętej przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą odrębną Uchwałą.

§ 16

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

- 1) gromadzenie informacji,
- 2) identyfikację i ocenę ryzyka,
- 3) limitowanie ryzyka,
- 4) pomiar i monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie,
- 6) zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

§ 17

Niezależne zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku polega na:

- 1) gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka,
- 2) ograniczaniu ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu, wykorzystując do tego celu informacje otrzymane z jednostek/komórek organizacyjnych Banku,
- 3) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- 4) ograniczaniu/eliminowaniu negatywnych skutków ryzyka.

§ 18

W niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik testowania warunków skrajnych. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych. Niniejsza procedura (zasady) przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku przebiega według następującego schematu:

- 1) przeprowadzenie testu warunków skrajnych w oparciu między innymi o szczegółowe metodyki określone w procedurach zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową przez Komórkę monitorującą ryzyko,
- 2) sporządzenie opisu wyników przeprowadzonych testów,
- 3) przekazanie informacji o wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych wraz z analizami ryzyka i/lub adekwatności kapitałowej, zgodnie z procedurami szczegółowymi,
- 4) opracowanie propozycji działań w przypadku wykazania wysokiej wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji awaryjnej (skrajnej) przez Komórkę monitorującą ryzyko we współpracy z komórkami merytorycznymi,
- 5) weryfikacja planów awaryjnych,
- 6) podjęcie decyzji przez Zarząd o podjęciu działań awaryjnych /uruchomieniu planu awaryjnego,
- 7) raportowanie wyników testów warunków skrajnych Radzie Nadzorczej, zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.

§ 19

Stosowanie technik testowania warunków skrajnych pozwala na ograniczenie ryzyka zmian warunków makroekonomicznych w działalności Banku. W Banku testom warunków skrajnych poddawane są takie czynniki ryzyka jak:

- 1) szokowa zmiana rynkowych stóp procentowych,
- 2) zmiany rynkowych cen nieruchomości,
- 3) wycofywanie depozytów,
- 4) zmiany cen na rynku walutowym,
- 5) wzrost kredytów zagrożonych, wywołany pogorszeniem koniunktury na rynku, wzrostem bezrobocia, zmianami w otoczeniu gospodarczym czy legislacyjnym,
- 6) inne zmiany w otoczeniu Banku, koniunkturalne, społeczno-gospodarcze mogące mieć wpływ na ryzyko Banku – ryzyko biznesowe.

§ 20

Wybór konkretnych technik ograniczania skutków podejmowanego przez Bank ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, toteż Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

6. Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka

§ 21

W Banku obowiązują wewnętrzne limity ostrożnościowe, dostosowane do skali, profilu i złożoności działalności Banku.

§ 22

Ustalanie i okresowa weryfikacja wewnętrznych limitów, o których mowa w § 21 ma na celu dywersyfikację ryzyka w Banku.

§ 23

Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość ustala Zarząd. Wysokość limitów zatwierdzana jest przez Radę Nadzorczą.

§ 24

1. Wysokość limitów, o których mowa w § 21 jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, określonego w założeniach do planu oraz w planie ekonomiczno-finansowym.
2. Podstawowe wskaźniki wyznaczające ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) Banku to min.:
 - 1) wskaźniki kapitałowe,
 - 2) wskaźnik dźwigni finansowej,
 - 3) wskaźnik jakości kredytów,
 - 4) wysokość utworzonych rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
 - 5) wynik finansowy Banku,
 - 6) marża odsetkowa,
 - 7) nadzorcze miary płynności,
 - 8) wskaźniki LCR i NFSR,
 - 9) wysokość funduszy własnych,
 - 10) pozycja walutowa,
 - 11) inne, ujęte w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym.

§ 25

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej i przechowywane przez Komórkę monitorującą ryzyka.

§ 26

1. Zarząd w wewnętrznych regulacjach określa sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, o których mowa w § 21.
2. Zarząd określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, o których mowa w § 21, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia innego niż to, o którym mowa w ust. 1, wyeliminowanie tego przekroczenia oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.
3. Zarząd wyznacza komórki odpowiedzialne za realizację działań wymienionych w ust.2.

§ 27

Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza Komórka monitorująca ryzyka.

§ 28

Raport wykorzystania norm i limitów, o których mowa w § 21 przedkładany jest okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

7. Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem

§ 29

Bank wyznacza zadania priorytetowe w celu realizacji celów strategicznych (polityk długoterminowych) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz określonych w planach i politykach celów średnio- i krótko-terminowych.

Priorytetowy charakter zadań w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku wynika z konieczności dostosowania wewnętrznych procedur oraz organizacji zarządzania Bankiem do zmieniających się regulacji zewnętrznych.

§ 30

Priorytetowe zadania związane z weryfikacją regulacji wewnętrznych obejmują:

- 1) Określenie zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku.
- 2) Określenie limitów alokacji kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 3) Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zapewniający niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której to ryzyko wynika.
- 4) Dostosowanie struktury organizacyjnej do wielkości i profilu prowadzonej działalności.
- 5) Aktualizację pisemnych polityk oraz procedur w zakresie systemu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, systemu kontroli wewnętrznej, szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przeglądów procesu szacowania.
- 6) Stałą aktualizację systemu informacji zarządczej.
- 7) Doskonalenie systemów informatycznych, w celu ich dostosowania do wymagań nadzorczych.
- 8) Stałe doskonalenie metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
- 9) Organizowanie szkoleń dla pracowników, członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej w zakresie zarządzania ryzykami.
- 10) Organizację systemu kontroli wewnętrznej.

§ 31

Za realizację zadań priorytetowych wymienionych w § 30 odpowiedzialny jest Zarząd oraz wyznaczone komórki organizacyjne Banku.

8. Kontrola ryzyka

§ 32

System kontroli wewnętrznej odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem. Zasady przeprowadzania kontroli ryzyka są zgodne z obowiązującymi w Banku odrębnymi regulacjami, dotyczącymi kontroli wewnętrznej i powinny być uwzględnione w planie kontroli instytucjonalnej.

§ 33

1. Każdy pracownik Banku ma obowiązek dokonywania bieżącej kontroli ryzyka na zajmowanym stanowisku pracy.
2. Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych mają obowiązek przeprowadzania kontroli przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych im pracowników.

§ 34

System kontroli ryzyka obejmuje:

- 1) adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 2) zasady strategii, polityki, procedury, instrukcje, metodologie,
- 3) adekwatne systemy informacji zarządczej,
- 4) proces regularnego przeglądu i oceny zgodności działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

§ 35

Celem kontroli jest ujawnienie niedoskonałości systemu, błędów procesu zarządzania ryzykiem, niedoskonałości procedur w obszarach ryzyka oraz proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań poprawiających jakość działania systemów i procesów zarządzania ryzykiem.

§ 36

Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych kontroli Zarząd podejmuje decyzje odnośnie doskonalenia jakości procedur, środków technicznych i organizacyjnych obowiązujących w Banku.

9. Postanowienia końcowe

§ 37

1. Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami, posiadanymi uprawnieniami, niniejszą Strategią oraz obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi.
2. Niniejsza Strategia podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje Zespół ds. Kontroli Instytucjonalnej i Compliance. Wnioski przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.
3. „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Ostrowi Mazowieckiej” oraz jej zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
4. Postanowienia niniejszej Strategii mają zastosowanie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.

Strategia kapitałowa

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, podstawowy Tier I i Tier II,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE,
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kapitałowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Struktura funduszy własnych:

1. Fundusze własne banku obejmują sumę:
 - 1) kapitału Tier I oraz;
 - 2) Kapitału Tier II.
2. Uznany łączny kapitał to suma:
 - 1) kapitału Tier I oraz;
 - 2) Kapitału Tier II, którego wysokość nie przekracza 1/3 kapitału Tier 1.

Kapitały wysokiej jakości:

1. Kapitał podstawowy Tier I
2. Kapitał Tier I

Kapitał założycielski: Kapitał Tier 1, pomniejszony o fundusz ogólnego ryzyka.

Poziom funduszy własnych:

1. Od 01 stycznia 2014r Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 13,25%, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż 10,25%.
4. W przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej poziomu 13,25%, Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności Banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa Bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR .
8. W celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie Bank podejmuje następujące działania:
 - 1) wzrost funduszu zasobowego z tytułu częściowego odpisu zysku,
 - 2) analiza zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
 - 3) zmiana struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
 - 4) zmiana struktury aktywów na bardziej dochodowe,
 - 5) sprzedaż części portfela kredytowego.

W/w działania mają za zadanie osiągnięcie wskaźników na poziomie określonym w Strategii działania.

Budowa funduszy własnych.

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założeń do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci bądź nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
6. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
7. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej Banku.
8. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
9. Bank w planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi Banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe.

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe. Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera procedura szacowania wymogu kapitałowego oraz oceny adekwatności kapitałowej, obowiązująca w Banku.
3. W polityce kapitałowej oraz odpowiedniej Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie w/w limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach

finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono jednocześnie:

- 1) więcej niż 10% uznanych kapitałów Banku,
 - 2) 10% uznanych kapitałów tych podmiotów.
7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 3 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość wskaźnika kapitałowego i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.
8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami.

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym niż 13,25%.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe.

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej.
2. Bank przyjmuje długoterminowe cele kapitałowe, które pozwalają na utrzymaniu funduszy Banku na poziomach określonych przez regulacje zewnętrzne i wewnętrzne.
3. Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w odrębnych regulacjach.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

1.1. Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym, obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Cele szczegółowe zawarte są polityce kredytowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego.

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji, wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

Działania zabezpieczające.

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - 1) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - 2) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - 1) wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia, także dane statystyczne pochodzące z międzybankowych baz danych,
 - 2) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank,
 - 3) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz

zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,

- 4) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - 5) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
 - 6) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
 - 7) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie,
 - 8) analiza ilościowa i jakościowa podmiotów wnioskujących o kredyt.
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
- 1) dywersyfikacja kredytów,
 - 2) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących z Bankiem,
 - 3) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowani i dużych zaangażowań,
 - 4) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej, z uwzględnieniem analizy ilościowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - 5) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - 6) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK).
 - 7) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych.
 - 8) analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe.
4. W ramach polityki, dotyczącej zabezpieczeń Bank stosuje politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
5. W celu ograniczenia skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w odpowiedniej Uchwale zatwierdza optymalny wskaźnik DtI.
6. Wskaźnik DtI - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia. Wskaźnik DtI w Banku jest wyliczany według wzoru:

obciążenia z tytułu kredytów (dotychczasowych i wnioskowanych) + koszty finansowe
o charakterze niezbywalnym (czyli spłata długu)

dochód netto

Działania organizacyjno-proceduralne.

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych.

2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Wiceprezes Zarządu Pionu Sprzedaży, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.
3. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach audytu wewnętrznego/kontroli instytucjonalnej.
5. Akceptowalny poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko) , w tym ryzyka DEK oraz EKZH został określony w odpowiedniej Uchwale Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

1.2 Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka bancassurance jest:

- 1) utrzymanie poziomu ryzyka zgodnego z założonym apetytem na ryzyko określonym w Uchwale Zarządu Banku i Rady Nadzorczej oraz w odrębnych procedurach,
- 2) realizacja celu będzie dokonywana poprzez:
 - a) przyjęcie oraz odpowiednie wdrożenie „Polityki zarządzania ryzykiem bancassurance” zawierającej zasady zarządzania ryzykiem bancassurance,
 - b) właściwy podział zadań i organizację procesów zarządzania ryzykiem bancassurance,
 - c) nadzór nad efektywnością procesów zarządzania ryzykiem bancassurance i poziomem ryzyka,
- 3) polityka powinna obejmować, co najmniej:
 - a) zasady wyboru odpowiedniego i stabilnego zakładu ubezpieczeń do współpracy,
 - b) rolę Banku w procesie oferowania ubezpieczeń (model biznesowy w zakresie bancassurance),
 - c) produkty bankowe, które Bank zamierza oferować klientom, jako towarzyszące/powiązane z produktem ubezpieczeniowym;
 - d) zasady współpracy z zakładami ubezpieczeń w tym: podział obowiązków i kompetencji pomiędzy Bankiem a zakładem ubezpieczeń, zasady ewentualnego pobierania przez Bank wynagrodzenia w związku z oferowaniem ubezpieczeń,
 - e) zasady współpracy z klientami Banku, w tym opis minimalnego zakresu informacji przekazywanych klientowi Banku w zależności od ryzyka ponoszonego przez klienta, specyfiki produktu ubezpieczeniowego i kanału dystrybucji ubezpieczeń,
 - f) zasady zarządzania ryzykiem związanym w zakresie bancassurance,
 - g) zasady ustalania i rozliczania wynagrodzeń uzyskiwanych z tytułu świadczenia usług związanych z oferowaniem ubezpieczeń.
- 4) podział zadań i organizacja procesów zarządzania ryzykiem bancassurance powinna

realizować następujące zasady:

- a) rozdzielenie obszarów operacyjnych odpowiedzialnych za: sprzedaż, akceptację ryzyka, monitoring i ograniczanie/kontrolę ryzyka związanego z pełnioną przez Bank rolą w procesie oferowania ubezpieczeń: pośrednika ubezpieczeniowego albo ubezpieczającego,
 - b) rozgraniczenie odpowiedzialności, co najmniej za: sprzedaż i akceptację ryzyka wraz z ograniczaniem/kontrolą ryzyka na szczeblu Zarządu,
 - c) formalne zasady oferowania klientom produktów ubezpieczeniowych obejmujące w szczególności: zasady sprzedaży, zasady ewidencji księgowej, tolerancję na ryzyko związane z tymi produktami zgodną z apetytem na ryzyko,
 - d) formalnie określony proces pomiaru, oceny i ograniczania/kontroli ryzyka, obejmujący: analizę reklamacji i skarg klientów związanych z produktami bancassurance, koncentrację poszczególnych rodzajów produktów bancassurance utrzymywanych w Banku, przestrzeganie ustanowionych limitów, dokonywanie analizy ekonomiczno-finansowej podmiotów, z którymi Bank współpracuje w zakresie bancassurance, analizę ryzyka przed wprowadzeniem produktów, a także analizę ryzyka funkcjonujących produktów obejmującą odpowiednio wpływ oferowanych produktów ubezpieczeniowych, na jakość portfela kredytowego.
- 5) nadzór nad efektywnością procesów bancassurance i poziomem ryzyka powinien obejmować:
- a) wyznaczenie kluczowych obszarów polityki zarządzania ryzykiem bancassurance, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
 - b) system kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem bancassurance,
 - c) systemu informacji zarządczej w zakresie ryzyka bancassurance,
 - d) regularne przeglądy, weryfikację i ocenę system zarządzania ryzykiem bancassurance (w tym mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej) pod kątem jego skuteczności oraz adekwatności do profilu ryzyka Banku.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem płynności

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności,
- 4) utrzymanie wskaźnika LCR i NFSR.

Cele szczegółowe zawarte są polityce płynności, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Odpowiednia struktura aktywów.

1. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.
3. Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
 - a) płynności,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) rentowności.
4. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe.

Budowa stabilnej bazy depozytowej.

1. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych

depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

3. Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
4. Bank prowadzi aktywną politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów.
5. Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii działania oraz w założeniach do planu, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

Utrzymanie nadzorczych miar płynności:

1. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.
2. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.
3. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.
4. Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności określonych w odpowiedniej uchwale Komisji Nadzoru Finansowego.
5. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

Działania w celu osiągnięcia nadzorczych miar płynności, wynikających z Pakietu CRD IV / CRR.

1. W związku z wejściem w życie Pakietu CRD IV/CRR Bank jest zmuszony do utrzymania/uzyskania wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR) zgodnie z przepisem przejściowym, dotyczącym wprowadzania wskaźnika pokrycia wpływów netto (art. 460 ust 2 Rozporządzenia 575/2013).
2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE Bank jest zobowiązany utrzymywać wskaźnik pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR).

3. W celu osiągnięcia / utrzymania w wskaźników Bank powinien podjąć następujące działania:
 - a) weryfikacja metod zarządzania ryzykiem płynności,
 - b) uzupełnienie regulacji wewnętrznych Banku do wymagań Pakietu CRD IV / CRR,
 - c) zmiana struktury aktywów poprzez min. zamianę części lokat międzybankowych na papiery skarbowe cechujące się wysoką jakością i stabilnością, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia UE,
 - d) zmiany w systemie informatycznym i sprawozdawczym.
4. Działania w celu dostosowania regulacji wewnętrznych Banku do zmian Rekomendacji P:
 - a) opracowanie zmian do polityki płynności, ze szczególnym uwzględnieniem opracowania założeń przeprowadzanych testów warunków skrajnych,
 - b) uzupełnienie planów awaryjnych, dostosowanych do opracowanych testów warunków skrajnych,
 - c) wprowadzenie zapisów dotyczących dodatkowej dywersyfikacji źródeł finansowania oraz awaryjnych źródeł finansowania,
 - d) weryfikacja wskaźników charakteryzujących ogólnym profil ryzyka (apetyt na ryzyko),
 - e) weryfikacja struktury organizacyjnej pod kątem rozdzielania zadań związanych zawieraniem transakcji od oceny ryzyka,
 - f) inne, wynikające z zaleceń audytu.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

1. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):
 - 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
 - 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
 - 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.
2. Cele szczegółowe zawarte są polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.
3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na:
 - 1) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - 2) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - 3) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - 4) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - 5) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - 6) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
4. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - 1) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - 2) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - 3) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - 4) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - 5) zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - 6) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,

- 7) zmianę strategii kredytowej.
5. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - 1) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - 2) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - 3) strategię działania i rozwoju Banku,
 - 4) marże realizowane na poszczególnych produktach.
6. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększenie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem m.in. poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.
7. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określone w założeniach do planu ekonomiczno – finansowego.
8. Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
9. Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. Określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności).
3. Opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego.
4. Zarządzanie kadrami.
5. Określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank.
6. Zdefiniowanie tolerancji/apetytu Banku na ryzyko operacyjne.
7. Przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.
8. Weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Cele szczegółowe zawarte są polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz w polityce zgodności, polityce bezpieczeństwa informacji, stanowiących uszczegółowienie Strategii.

Podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym.

1. Opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego.
2. Okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych.
3. Identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności.
4. Wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego.
5. Analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego.
6. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania.
7. Raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.
8. Podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.
9. Kontrola wewnętrzna i audyt.

Prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat.

1. Rejestrowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności. Stałe doskonalenie procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat.
2. Analiza zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianie ich przyczyn, analiza częstotliwości występowania.
3. Analiza strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków.
4. Raportowanie skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej.
5. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków ww. zdarzeń, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań.
6. Organizacja procesu zarządzania ww. ryzykami z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.
7. Organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych.
8. Sporządzanie mapy ryzyka, w celu podejmowania działań zabezpieczających.
9. Wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych.
10. Utrzymanie na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą bezpiecznym poziomie dla działania i rozwoju Banku narażenia na ryzyko operacyjne.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego.

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego, w tym zdarzeń z zakresu ryzyka braku zgodności.

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz zdarzeń zawartych w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania do przełożonego incydentów i po wyjaśnieniu przyczyn zarejestrowanie w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego. Komórka organizacyjna Banku odpowiedzialna za prowadzenie rejestru dokonuje ostatecznej klasyfikacji zdarzenia i raportuje, zgodnie z szczegółową procedurą opisaną w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank rejestruje wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego bez względu na wysokość straty i częstotliwość występowania. Progi strat przyjmowane do raportowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej określone są w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ocena i monitorowanie ryzyka operacyjnego.

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Komórka odpowiedzialna za prowadzenie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. do Zarządu i Rady, w ramach systemu informacji zarządczej.

Działania zabezpieczające.

1. Wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku.
2. Stosowanie wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.
3. Działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów.
4. Osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.
5. Stosowanie ubezpieczeń.
6. Tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania.
7. Okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

Transfer ryzyka.

Bank stosuje następujące metody transferu ryzyka:

- 1) ubezpieczenia,
- 2) pokrycie kosztów strat przez pracownika winnego zaniedbań
- 3) outsourcing.

Zarządzanie kadrami.

1. Zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania.
2. Stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami.
3. Analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku.
4. Organizacja szkoleń.
5. Kontrola wewnętrzna.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie wybranych czynników ryzyka operacyjnego w ujęciu czasowym, zgodnym z aktualną Strategią działania Banku.

Ocena profilu ryzyka przyjęta została zgodnie z Metodyką BION.

Lp.	Wskaźniki ilościowe	OCENA*			
		1	2	3	4
1	Suma bilansowa	do 40 mln	40-100 mln	od 100-200 mln	powyżej 200 mln
2	Ilość placówek	do 3	od 3 do 10	od 10 do 20	powyżej 20
3	Wielkość rezerw na sprawy sądowe /fundusze własne	od 0,25% włącznie	od 0,25 % do 0,50% włącznie	od 0,5 % do 1% włącznie	powyżej 1%
4	Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej	do 20 zł włącznie	od 20 zł do 100 zł włącznie	od 100 zł do 1000zł włącznie	powyżej 1000zł
5	Liczba oszustw wewnętrznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy	do 2 włącznie	od 2 do 5 włącznie	od 5 do 10	powyżej 10
6	Liczba prowadzonych rachunków	do 2 000 włącznie	100 000 włącznie	2 000 000 włącznie	
Wskaźniki jakościowe:					
Lp.	Wskaźnik	OCENA*			
		1	2	3	4
7	Zasady dystrybucji produktów	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników ,nie wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia oraz franczyza
8	Zasady identyfikacji klienta	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	dopuszcza się identyfikacje klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	dopuszcza się identyfikację klienta w oparciu o procedury podmiotu, któremu bank powierzył realizację czynności w ramach outsourcingu	dopuszcza się możliwość braku weryfikacji tożsamości klienta w banku
9	Rodzaj Centrum Zapasowego	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Bank nie posiada dostępu do środowiska zapasowego, ale posiada zawarte umowy	Bank nie posiada środowiska zapasowego oraz nie zawarł umów
10	Uzależnienie od dostawców usług informatycznych	Bank w warunkach awaryjnych jest samowystarczający	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank wymaga umiarkowanego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank jest istotnie uzależniony od podmiotu zewnętrznego

*Ocena profilu ryzyka operacyjnego:

Ocena 1 – poziom niski (akceptowalny)

Ocena 2 – poziom umiarkowany (akceptowalny)

Ocena 3 – poziom podwyższony (ostrzegawczy)

Ocena 4 – poziom wysoki (krytyczny)

Bank zakłada tolerancję / apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie określonym w odrębnych regulacjach.

W przypadku przekroczenia akceptowalnego poziomu „apetytu na ryzyko” Bank będzie podejmował następujące działania:

1. Identyfikacja przyczyn przekroczeń.
2. Określenie działań zależnych od przyczyn przekroczenia:
 - a) organizacyjnych,
 - b) proceduralnych,
 - c) technicznych.
3. Weryfikacja planów awaryjnych oraz planów ciągłości działania.
4. Modyfikacja technicznych systemów zabezpieczających.
5. Weryfikacja procedur kontrolnych.
6. Weryfikacja procedur operacyjnych.
7. Szkolenia pracowników.
8. Ocena możliwości transferu ryzyka.

Założenia dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, na który składa się:
 - 1) kontrola instytucjonalna,
 - 2) audyt wewnętrzny, sprawowany przez jednostkę zarządzającą SOI.
2. Szczegółowe zasady kontroli wewnętrznej i audytu zawarte są w odrębnych regulacjach.
3. Wymienione powyżej działania mają na celu poprawę jakości pracy Banku, co powinno się przełożyć na wzrost pozycji konkurencyjnej Banku.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzenie 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limit całkowitej pozycji walutowej (w tym limit pozycji indywidualnej dla poszczególnych walut).
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej nie będzie znacząca.